

Roig, v. 10137, veg. infra], ll. *concitare* id.; *concitació* [1391], *concitador* [c. 1370, Cròn. del Cerimoniós]; *concitament*; *concitatiu*.

Excitar [c. 1400, Bernat Oliver]: «en totes aquestes coses --- *excit* e despert la mia remembrança, tant com lo pusc recordar», Bernat Oliver; en el títol de l'obra del qual, *Excitatori de la Pensa a Déu*, tenim també ex. d'aquest substantiu; «ni los perfums, / perquè conciten / apetit *sciten*: / no n'uses gayre», JRoig (5pill, 10138).¹ *Excitable*; *excitabilitat*. *Excitació* 10 [1839, Lab.]. *Excitador* [1695, Lacav.]. *Excitament* (id.). *Excitant*. *Excitativu* [Belv.]. *Excitatori* (supra). *Excitatriu*. *Sobreexcitar*; *sobreexcitació*.

Incitar [1487]: «En lo pilar t'han ligat / de pedra freda e dura, / lo jutge han *insitat* / que-t fes batre sens mesura» en el mall. Francesc Prats, JqMBover, *BiEscrBal.* II, 155.12.7; ll. *incitare* id.; *incitable*, *incitabilitat*. *Incitació*; *incitador*; *incitament*; *incitant*; *incitativu*.

Recitar [S. XIII, *Cost. Tortosa*]: «si a infàmia d'algú és feyt libell famós o desonest --- y eyl lo *recitarà* --- e aquell per lo poble serà cantat e *recitat*, deu ésser condemnat pecunialment» (IX, iv, 7), ll. *recitare* 'llegir en veu alta', 'citar', 'pronunciar de memòria' (del qual per via popular prové el cast. *rezar* 'orar'); *recitable*; *recitació* [c. S. xv, *DAG.*]; *recitador*; *recitat*, en lloc del qual han introduït pedantescament alguns coetanis el bàrbar anglicisme *recital* (= *ῥησάιτῆλ*; < -ALIA), i bàrbarament pronunciat *ῥəsítῆλ* com si fos mot català.

Suscitar [c. 1300, Lleg. Rim. de Sevilla]: en el sentit de 'ressuscitar': «no volen creure per cap sort / que Jhesus *sucitàs* de mort; / e tots aquells que Jhesu-christ / pròpiament avien vist / deÿen qu'era *sucitat* / e sus e-l cel era muntat», vv. 352, 355, en els quals és intr., però també s'usava com a tr.: «la creu --- tant tost *sucitet* / un mort a qui hom l'acostet», v. 1257; ll. *suscitare* 'fer alçar'; *suscitació*; *ressuscitar* [c. 1200, *Homilies d'Org.*]: «Nostre Sèi-ner --- pugad en erod e coronad d'espines --- al terzer dia *ressuscitarà*», f° 3v12; Lluall l'usa de vegades com a tr., altres cops com a intr., que és l'ús que restà normal en la llengua («*ressuscitar*: resurgo, revivisco», «de necessitat tenim de *ressuscitar*: necessario est reviviscendum», OPou, *TbPu.*, 244); *ressuscitable*; *ressuscitació*; *ressuscitador* [Tirant]; *ressuscitament*; *ressuscitoi*.

Sollicit [1380], de *sollicitus* id., cpt. de *sollus* 'sen- cer' i *citus*, participi passiu de *ciere*; pròpiament 'que es mou tot ell'; *sollicitar* [fi S. XIV, Cròn. del Cerimoniós; Bernat Metge], ll. *sollicitare* id.; *sollicitació*; *sollicitador*; *sollicitós*; *sollicitud* [S. XIII, Arnau de Vilanova].

¹ El sentit del context obliga a separar així els mots, i no pas *apetits citen*, com se sol imprimir, ço que donaria un sentit inacceptable. És sabut que Roig usà molt la s- líquida.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS:
cita, *citació*, *citador*, *citatori*, *concitare*, *concitació*, *con-* 60

citador, *concitament*, *concitatiu*, *excitar*, *excitable*, *excitabilitat*, *excitació*, *excitador*, *excitament*, *excitant*, *excitativu*, *excitatori*, *excitatriu*, *sobreexcitar*, *sobreexcitació*, *incitar*, *incitable*, *incitabilitat*, *incitació*, *incitador*, *incitament*, *incitant*, *incitativu*, *recitar*, *recitable*, *recitació*, *recitador*, *recitat*, *recital*, *suscitar*, *suscitació*, *ressuscitar*, *ressuscitable*, *ressuscitació*, *ressuscitador*, *ressuscitament*, *ressuscitoi*, *sollicit*, *sollicitat*, *sollicitar*, *sollicitat*, *sollicitador*, *sollicitós*, *sollicitud*.

CÍTARA, pres del llatí *cithāra* i, aquest, del grec *κithāra* id. □ 1.ª doc.: mj. S. xv, *Curial*:

«Apollo se pinta ab --- *cítara*» (III, 1). OPou: «*cítara*: *cithara* --- viola de arc», OPou (*TbPu.*, 168), i després citada amb el seu *arquet*. Hi ha una variant *citra* [1704], que ha quedat sobretot com a valenciana: «tocadors de guitarra y de *citra* y cantadors», «al sò de la guitarra, *citra*, orguenetes, ferrets y pandorgues o simbombes» (i encara novament I, 278, MGadea, *T. del Xè* I, 93, 118). En un doc. de 1429 llegim ja «una *citra* de lauton ab sa anza» (Roca, *Hosp.*, 107), però a penes es podrà decidir si es tracta del *citra* present o bé del nom de recipient *citra* = *setrill*; el fet és que en la Tarifa de preus de 1704 consta que es deia *fil de citra* per a *fil de llautó*, i en el de 1429 el metall és també llautó. Tanmateix el context general d'aquests docs. de Roca potser faria inclinar per la *citra* recipient. Per a d'altres variants semipopulars, veg. DCEC, s. v. CÍTARA.

³⁰ DERIV.: *Citarer*. *Citarista* [1488, *AlcM*]; *citaristic*; *citaritzar*.

CPT.: *Citarede* [-edo, S. xv], gr. *κithαρῳδός*, format amb *ἀείδω* 'jo canto'.

³⁵ *Citis*, pres del ll. *cyfisis* id (que per via popular ha donat el cast. CODESO); *cito-* forma prefixada del gr. *κύτος* 'petita cavitat, cèl·lula' (*citologia*, *citoplasma*, *citoteca*).

⁴⁰ CITOAL, de l'ar. *zādwar*, mot d'origen persa. □ 1.^a doc.: 1250.

L'InvLC d'Alart aplega les formes *sitoal* de 1250, *citoal* de 1300, *carga de citoal* en la Lleuda de Cotlliure de 1249, com a nom d'aquesta espècia importada (un *citronal* que també cita, de 1433, més aviat sembla que hagi de ser una altra cosa). En la tarifa de Bna. de 1271: «carga --- de nous d'exarch, de cubebes salvatges, de *citoual*, de sucre». En la de Tortosa, que és també d'aquest segle: «carga de pebre dóna de corredura 6 drs.; carga de comí --- de batafalu --- de *citoual*, 6 drs., --- de cera ---» (*Cost. de Tortosa*, ed. Ol., p. 389). Eren les arrels de cert arbust oriental, també conegut en la forma més sàvia *zedoària*, veg. CEDOARIA, en el DCEC, si bé també es va usar la forma *citoal*, en l'antiga documentació castellana (RFE VIII, 337-8).

Citra, V. *cítara*

Citral, *citri*, *citric*, *citritat*, *citró*,¹ *citronada*, *citro-*